

Запровадження академічної стипендії в галузі туризму ім. Томаса Кука
Введение академической стипендии в отрасли туризма им. Томаса Кука
Introduction of Academic Scholarship in the Field of Tourism named after
Thomas Cook

ст. викладач Кіш Галина Вікторівна

УжНУ кафедра туризму

Анотація. В статті висвітлено основні внески Томаса Кука у зародження та становлення масового туризму. Розглянуто базові принципи стратегічного управління першого туроператора. Виділено причини появи першої туристичної компанії саме у Великобританії. Визначено важливість запровадження академічної стипендії ім. Томаса Кука.

Ключові слова: Томас Кук, перший туроператор, виникнення туризму, масовий туризм, туристичні чеки, академічна стипендія.

Аннотация. В статье освещены основные вклады Томаса Кука в зарождение и становление массового туризма. Рассмотрены основные принципы стратегического управления первого туроператора. Выделены причины появления первой туристической компании именно в Великобритании. Определена необходимость введения академической стипендии им. Томаса Кука.

Ключевые слова: Томас Кук, первый туроператор, возникновение туризма, массовый туризм, туристические чеки, академическая стипендия.

Abstract. The article highlights the major contributions of Thomas Cook in the emergence and establishment of mass tourism. The basic strategic principles of first tour operator management are considered. The causes of the creation of the first travel company in the UK are highlighted. The importance of introducing academic Scholarship named after Thomas Cook is identified.

Key words: Thomas Cook, the first tour operator, the emergence of tourism, mass tourism, traveler's checks, an Academic Scholarship

Постановка проблеми. При введенні академічної стипендії для студентів спеціальності «Туризм», вирішено зробити її в честь Томаса Кука. Варто виділити основні причини та передумови розвитку масового туризму у Великобританії, основні нововведення Томаса Кука.

Мета дослідження. Обґрунтувати доцільність присвячення академічної стипендії британському туризмознавцю Томасу Куку.

Виклад основного матеріалу. У 1841 році британський підприємець Томас Кук організував залізничну екскурсію для 570 клієнтів, згодом створив компанію Thomas Cook. Так з'явився масовий туризм. Це був початок туристичної революції, яка породила величезну кількість різновидів туризму, індустрію курортів, особливих фінансових інструментів (наприклад,

дорожніх чеків), що сприяли створенню індустрії розваг (багато свят і фестивалі організовані спеціально для залучення туристів), систем комунікацій, розвитку великого спорту (наприклад, олімпіад) та ін. [10]

Томаса Кука та його сина можна насправді вважати творцями масового туризму. В історії людства день 5 липня 1841 пов'язаний з появою сучасного туризму. Саме в цей день англієць Томас Кук відкрив перше в світі туристичне бюро. Його нововведення, значною мірою зберігши свій початковий вигляд, з успіхом використовуються і сьогодні [6].

Компанія Кука, на підставі накопиченого за декілька десятиліть досвіду, прийшла до розуміння, що бурхливе економічне зростання середнього класу зробило товари широкого вжитку не менш вигідними, ніж предмети розкоші. Головною стратегічною установкою було створення турів та екскурсій для людей з будь-яким доходом.

З кінця 1840-х агентство, за угодою з рядом залізнодорожніх компаній, стало поряд з екскурсіями продавати знижкові талони-ваучери на відрізки шляху, що не входять до конкретного маршруту; таким чином турист міг пропустити не цікаві для нього відрізки або частини екскурсії, зробити гак на свій розсуд і згодом приєднатися до групи. Укладаючи договори з готелями, агенство поступово розширило бізнес, продаючи готельні талони всім бажаючим, поза зв'язком з турами. Репутація у агенства була залізна, їх готельні ваучери приймалися різними організаціями до оплати рахунків на рівні з грошима. Будь-яка людина могла їх купити або конвертувати в готівку в одній з десятків Куківських філій по всій Європі. У XIX столітті банки займалися переважно комерційною діяльністю і, за винятком дуже багатих людей, фінансові послуги не поширювались на індивідуумів. Тому розкидані по всій Європі, а трохи пізніше в Сполучених Штатах і багатьох країнах Азії, Куківські контори стали свого роду спеціальним банком для туристів. Але, якою б важливою не була зручність, в першу чергу, ця система давала туристу відчуття безпеки.

Томаса Кука називали «Наполеоном екскурсій». Його туристична фірма в 1860 р. відкрила свої філіали в Італії (Неаполь і Палермо) і туристичні агентства в Брюсселі, Кельні, Парижі, Відні, Каїрі [5, 56].

Почавши возити туристів в будь-яку країну, представники агенства встановлювали дружні і ділові відносини з місцевою владою: брали в партнерство губернаторів і чиновників, платили обумовлений відсоток принцам, султанам і шейхам, надавали послуги правлячій династії. Коли в 1880-х роках вони відкрили тур в Святу Землю, що проходив по досить небезпечним для мандрівників територіям нинішніх Лівану, Сирії та Йорданії, то він швидко здобув популярність. Агентство увійшло в контакт з шейхами вздовж маршруту і запропонувало їм контракт на забезпечення безпеки туристів.

Забезпечення безпеки становило лише частину загальної стратегії агенства. В основу стратегії було покладено основний принцип – задоволення потреб клієнта, і, по можливості, розбещення його елементами розкоші, доступної колись тільки вищим класам.

Але чи окупало все це себе? В особистому плані, і батько і син стали дуже багатими людьми. В ході еволюції бізнесу вони відкрили ті самі правила, на основі яких згодом створювалися Лас Вегас і інші туристично-розважальні заклади. Коли в 1892 році засновник туризму помер, його статки оцінювалися в 2497 фунтів – непоганий результат для людини, що почала працювати за 6 пенсів на тиждень [8].

На відміну від пануючої тоді концепції вертикального картелю, тобто, стримування в одних руках всіх складових, пов'язаних з товаром, від видобутку сировини до інфраструктури продажу кінцевого продукту, Куки не прагнули купувати пароплави, залізні дороги і готелі. Вони обмежувалися сферою обслуговування. Зробивши туризм масовим дозвіллям, вони отримали величезний вплив в різних сферах життєдіяльності. Ставши великим, світового розмаху підприємством, Куки відкрили інше золоте правило сфери обслуговування: інвестиції в клієнта - це інвестиції в бізнес.

В історії Томаса Кука закономірно те, що туризм і перший західний туроператор з'являються саме у Великобританії. Причинами цього було: 1) Великобританія була метрополією величезної імперії. Всі її колонії перебували за морем, і організація візитів туди була справою, не цілком простою. Тому поява попиту на професіоналів в області організації закордонних поїздок цілком природно. 2) З середини ХІХ століття формується прошарок дуже заможних англійських громадян, здатних платити чималі гроші за візити у віддалені місця. Туризм стає престижним заняттям. 3) Великобританія завойовувала колонії не тільки для їх експлуатації та заповнення Британського музею природної історії опудалами екзотичних тварин. Йшов активний процес освоєння нових територій, куди переселялась чимала кількість англійців. Держава надавала їм певні гарантії і допомагала в облаштуванні на нових місцях. Процеси такого роду тісно пов'язані з попередніми знайомством з віддаленими територіями. Північна Америка, Австралія, Південна Африка були основними напрямками переселень жителів Британських островів. Все це створювало потужну базу для розвитку туризму як явища, тісно пов'язаного із загальними процесами освоєння територій. Таким чином, поява першого західного туроператора було справою своєчасною і викликаною практичними потребами: виник попит на новий вид послуг, поступово починав розвиватися масовий туризм [7].

Проаналізувавши всі досягнення Томаса Кука, можна з впевненістю стверджувати, що ця людина зробила вагомий внесок у створення та розвиток туризму. Саме тому, кафедра туризму географічного факультету УжНУ вирішила запровадити академічну стипендію в галузі туризму імені Томаса Кука. Кожен студент географічного факультету, спеціальності «Туризм» має можливість отримувати академічну стипендію, на додаток до звичайної. Стипендія імені Томаса Кука (далі - стипендія) призначається студентам географічного факультету УжНУ, що навчаються на спеціальності «Туризм», які найбільше відзначилися в навчальній та науковій роботі,

починаючи з другого курсу. Стипендія призначається студентам-відмінникам за успіхи в навчанні та науковій роботі (участь в наукових конференціях, видані статті та ін.), тим, хто приймає активну участь у громадському житті та мають високий культурний рівень, зразкову поведінку. Стипендія має характер субвенції та виплачується додатково до стипендії, яка призначена вищим навчальним закладом, і може бути призначена одній і тій самій особі лише одноразово.

Визначення претендентів на отримання стипендії здійснюється комісією, яка збирається щороку у I кварталі. Кандидатури на отримання іменної стипендії висуваються самими студентами. Призначення стипендії здійснюється один раз на рік за результатами попереднього навчального року.

Рішення про призначення стипендій комісія приймає на підставі розгляду таких документів:

- а) довідка-подання, в якій зазначені досягнення претендента в галузі туризму з визначенням їх актуальності для регіону;
- б) перелік друкованих праць (монографії, статті у вітчизняних та закордонних журналах, тези доповідей, патенти на винаходи тощо), виконаних у звітному році;
- в) копія залікової книжки за останній навчальний рік.

Пріоритетом при призначенні стипендії є наукова та практична діяльність стипендіата, спрямована на сталий розвиток туризму в Закарпатській області.

Висновки. Томас Кук є засновником сучасного організованого туризму. Вперше в світі він узявся організувати туристичні поїздки, ставши першим у світі туроператором. Він створив пакети подорожей - тури. Тури контори Кука до цього часу вважаються одними з кращих за змістом, формою, по організаційних та фінансових параметрах. У багатьох країнах світу, таких як Швейцарія, Італія, Франція і Єгипет Томас Кук заклав основу для розвитку туризму. Разом зі своїм сином він другий раз відкрив Америку, але вже для

туристичних поїздок. Для вшанування досягнень Томаса Кука на географічному факультеті УжНУ запроваджено іменну стипендію в честь даної видатної особи галузі туризму. Для того, щоб отримувати академічну стипендію, студент повинен мати деякі визначні досягнення в своїй діяльності: відмінне навчання, наукова діяльність, внесок у розвиток туризму на Закарпатті.

Список використаних джерел:

1. Воскресенский В.Ю. Международный туризм . – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. - 255 с.
2. Квартальнов В.А. Туризм. – М.: Финансы и статистика, 2002. - 320 с.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги - XXI, 2003. - 300 с.
4. Макаренко С.Н., Саак А.Э. История туризма. – Таганрог: Издательство ТРТУ, 2003. - 94 с.
5. Новиков В.С. Инновации в туризме. – М.: ИЦ "Академия", 2007. - 208 с.
6. В мире интересного. Томас Кук. [Електронний ресурс]. - Режим доступу <http://www.vmireinteresnogo.com/article/thomas-cook>
7. Николаенко Д.В. Развитие массового туризма в западной социо-культурной системе. [Електронний ресурс]. - Режим доступу www.hiv-aids-epidemic.com.
8. Томас Кук. [Електронний ресурс]. - Режим доступу www.peoples.ru
9. Смаль І.В. Особливості і проблеми розвитку міжнародного туризму у контексті глобалізаційних процесів. [Електронний ресурс]. - Режим доступу http://tourlib.net/statti_ukr/smal2.htm
10. Философия мирового туризма // "Заграница" №28 (390) 20.07.2007. [Електронний ресурс]. - Режим доступу http://tourlib.net/statti_tourism/filosofia.htm